

Bruselis, 2015 03 31
COM(2015) 145 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Reglamento (ES) Nr. 211/2011 dėl piliečių iniciatyvos taikymo ataskaita

1. ĮVADAS

Europos piliečių iniciatyva (EPI) – viena didžiausių Lisabonos sutartimi¹ įvestų naujovių, kuria siekiama, kad piliečiai aktyviau dalyvautų sudarant ES lygmens darbotvarkę. Vienas pagrindinių šios priemonės privalumų – padėti panašiai mąstantiems Europos piliečiams užmegzti ryšius, taip sudarant jiems palankesnes sąlygas visame žemyne diskutuoti klausimais, kurie jiems tikrai rūpi. Piliečių iniciatyvų organizatoriai jau surinko apie 6 milijonus pritarimo įvairiais tikslais pateiktoms iniciatyvoms pareiškimų, o 10 % užregistruotų iniciatyvų pasiekė 1 milijono ribą.

EPI suteikia piliečiams galimybę tiesiogiai kreiptis į ES institucijas ir aptarti svarbius klausimus Europos lygmeniu. Taip siekiama dar labiau įtvirtinti demokratinę Sąjungos teisėtumą. Komisija Europos piliečių iniciatyvai skiria ypatingą dėmesį ir yra pasiryžusi padaryti viską, kad ši priemonė būtų veiksminga ir galėtų atskleisti visą savo potencialą.

Su piliečių iniciatyva susijusios taisyklės ir procedūros buvo nustatytos 2011 m. vasario mėn. Europos Parlamento ir Tarybos priimtu ir 2012 m. balandžio 1 d. įsigaliojusiame reglamente². Reglamentą įgyvendino visos valstybės narės³. Reglamente 22 straipsnyje numatyta, kad ne vėliau kaip 2015 m. balandžio 1 d. ir kas trejus metus po to Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio reglamento taikymo ataskaitą.

Šioje ataskaitoje Komisijos pateikta analizė grindžiama atsiliepimais, tiesiogiai gaunamais iš suinteresuotųjų šalių, įskaitant piliečių iniciatyvų organizatorius⁴, arba netiesiogiai išreikštais Ombudsmeno iniciatyva atliktame tyrime, Europos Parlamento studijoje, įvairiose publikacijose, konferencijose ir kt. Analizėje atsižvelgiama ir į valstybių narių⁵ per Komisijos piliečių iniciatyvos ekspertų grupę pateiktą informaciją ir nuomones⁶.

---

¹ Su Sąjungos pilietybe yra susijusi Europos Sąjungos sutarties 11 straipsnio 4 dalis ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 24 straipsnis.

² 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 211/2011 dėl piliečių iniciatyvos (OL L 65, 2011 3 11, p. 1).

³ Kai kurių valstybių narių priimtos nuostatos neatitiko reglamento – šios problemos išspręstos visose valstybėse narėse, išskyrus dvi.

⁴ Pritarimo pareiškimų rinkimo duomenys grindžiami tik trimis pateiktomis iniciatyvomis, nes kitų oficialių duomenų Komisija ir valstybės narės neturi.

⁵ Dėl valstybių narių praktikos skirtumų skiriasi ir turimos informacijos detalumas. Antai Kroatijai EPI taikoma tik nuo jos įstojimo į ES (2013 m. liepos mėn.).

⁶ Daugiau informacijos pateikta <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/legislative-framework?lg=lt>.

2. DABARTINĖ PADĖTIS

EPI procedūrą sudaro keli etapai. Kad pradėtų piliečių iniciatyvą, organizatoriai turi sudaryti piliečių komitetą. Prieš pradėdami iš pasirašiusių rinkti pritarimo pasiūlytai iniciatyvai pareiškimus, organizatoriai turi ją užregistruoti Komisijoje. Kai registracija patvirtinama, organizatoriai turi per vienus metus gauti pritarimą, reikalingą nustatytoms riboms pasiekti.

Nuo 2012 m. balandžio mėn. Komisija gavo 51 prašymą užregistruoti pasiūlytas piliečių iniciatyvas. Iš jų užregistruota 31 iniciatyva (2012 m. užregistruota 16 iniciatyvų, 2013 m. – devynios, 2014 m. – penkios, o 2015 m. – viena). Šiuo metu renkami pritarimo trims iniciatyvoms pareiškimai⁷.

Baigėsi pritarimo 18 iniciatyvų pareiškimų rinkimo laikotarpis (kitos 10 iniciatyvų⁸ buvo atsiimtose iki pritarimo joms pareiškimų rinkimo laikotarpio pabaigos). Dėl trijų iš tų 18 iniciatyvų pasiektas reikalingas pritarimo pareiškimų skaičius ir jos pateiktos Komisijai. Komisija jau pateikė oficialų atsakymą dėl dviejų iš jų: „Vanduo ir sanitarinės paslaugos yra žmogaus teisė! Vanduo yra visuotinė nuosavybė, o ne prekė!“ („Right2Water“) ir „Vienas iš mūsų“. Komisija šiuo metu nagrinėja trečiąją („Stop vivisection“) ir atsakymą pateiks iki 2015 m. birželio 3 d. (taip pat žr. 3 dalies e punktą).

20 pasiūlytų iniciatyvų neatitiko registravimo reikalavimų, todėl Komisija negalėjo jų užregistruoti.

Užregistruota						Neužregistruota
Renkami pritarimo pareiškimai	Atsiimta organizatorių	Rinkimo laikotarpis pasibaigė ⁹	Iniciatyvos, baigtos negavus reikalingo pritarimo ¹⁰	Pateikta Komisijai – Komisijos dar neatsakyta	Komisijos atsakyta	Atsisakyta registruoti
3	10	3	12	1	2	20
31						

⁷ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/ongoing?lg=lt>

⁸ Keturios iš jų atsiimtose tik siekiant jas perregistruoti.

⁹ Komisija neturi jokios oficialios informacijos apie tai, ar organizatoriams pavyko surinkti reikalingą pritarimo pareiškimų skaičių, ar jo surinkti nepavyko.

¹⁰ Komisija neturi oficialios informacijos apie tikslų surinktų pritarimo šioms iniciatyvoms pareiškimų skaičių.

Šeši piliečių komitetai nusprendė pareikšti ieškinį Bendrajam Teismui dėl Komisijos sprendimų atsisakyti registruoti jų pasiūlytas iniciatyvas¹¹. Iniciatyvos „Vienas iš mūsų“ organizacinis komitetas užginčijo Komisijos komunikatą¹². Visos šios bylos tebenagrinėjamos.

Europos ombudsmenas iš iniciatyvų organizatorių gavo du skundus. Vieną iš jų¹³ Ombudsmenas jau išnagrinėjo ir padarė išvadą, kad Komisija administravo tinkamai. Antrąjį¹⁴ Ombudsmenas dar analizuoja.

3. EPI PROCEDŪROS ĮGYVENDINIMAS

Toliau pateikiama informacija apie EPI procedūros įgyvendinimą vienas po kito einančiais iniciatyvos ciklo etapais.

a) Piliečių komitetas

EPI iniciatyvą turi organizuoti piliečių komitetas, sudarytas mažiausiai iš septynių ES piliečių, kurie gyvena septyniose skirtingose valstybėse narėse ir yra tokio amžiaus, kad galėtų balsuoti Europos Parlamento rinkimuose. Komisijoje registruojami tik septyni šiai sąlygai vykdyti reikalingi nariai.

---

¹¹ Bylos T-754/14, T-361/14, T-44/14, T-529/13, T-450/12 ir T-646/13.

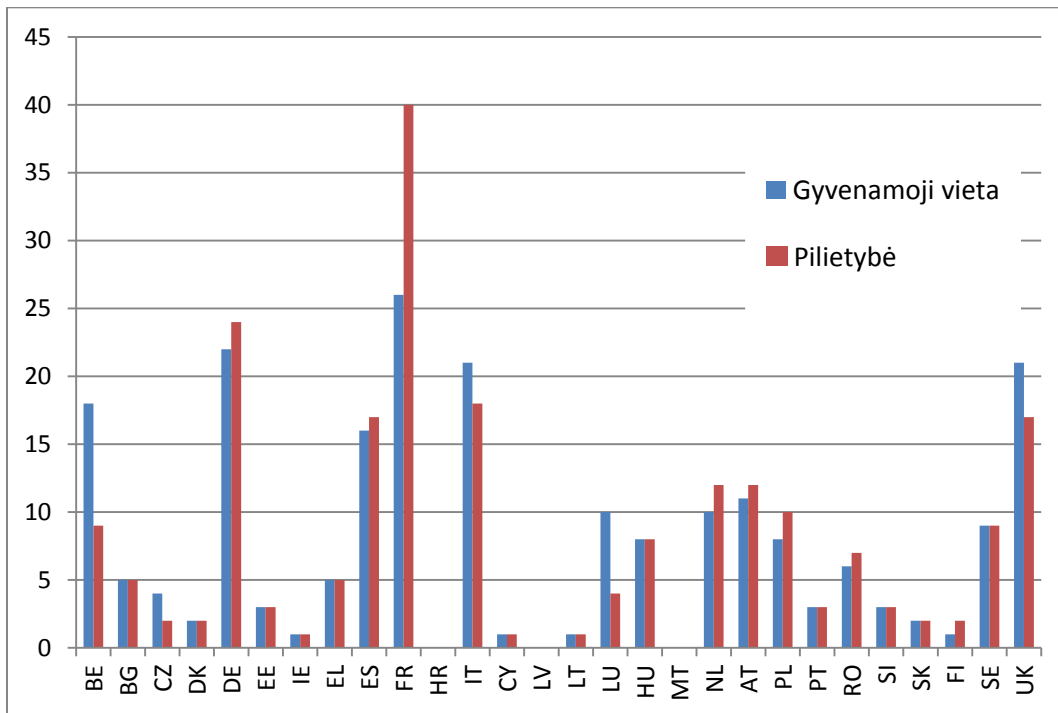
¹² Byla T-561/14.

¹³ Skundas 2013/2071.

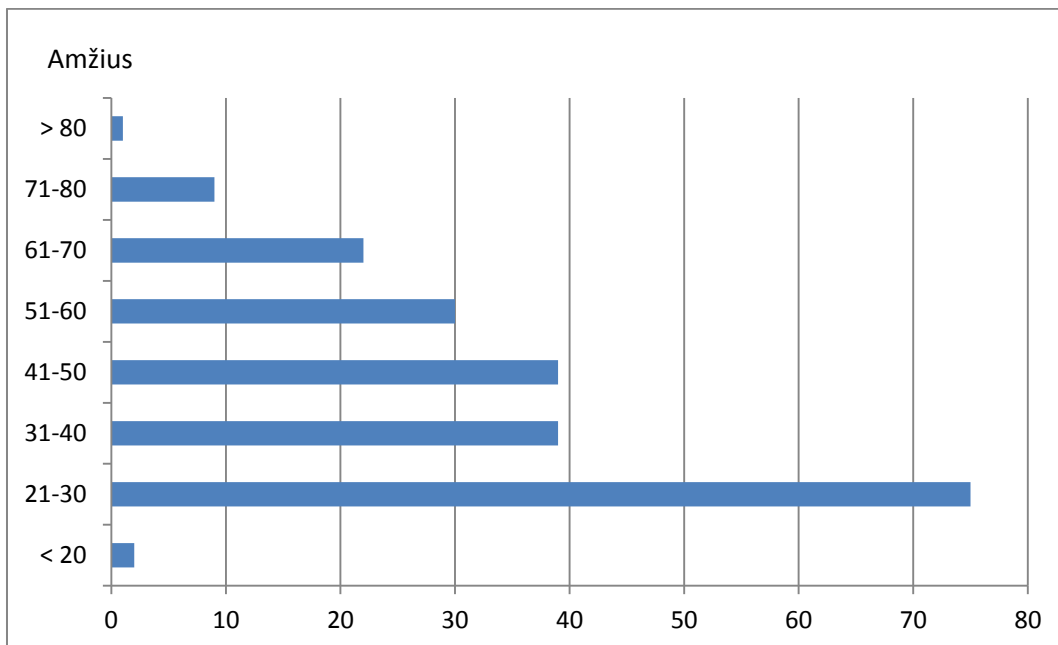
¹⁴ Skundas 2014/402.

Piliečių komitetų narių statistika

– Užregistruotas iniciatyvas organizuojančių komitetų narių gyvenamoji vieta ir pilietybė:

– Užregistruotas iniciatyvas organizuojančių komitetų narių amžius:

b) Registracijos etapas

Pasiūlyta iniciatyva užregistruojama, jei ji atitinka reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas, t. y. jei sudarytas piliečių komitetas ir paskirti atstovai ryšiams; jei nėra taip, kad pasiūlyta iniciatyva akivaizdžiai nepatektų į Komisijos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartis; jei iniciatyva nėra aiškiai siekiama piktnaudžiauti, ji nėra lengvabūdiška ar nepagrįsta; jei ji akivaizdžiai neprieštaruoja Sąjungos vertybėms, nustatytoms pagal Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį. Užregistruota 31 pasiūlyta iniciatyva, jų temos labai įvairios: nuo aplinkos, judumo ir švietimo iki vystomojo bendradarbiavimo ir socialinių klausimų¹⁵.

20 pasiūlytų iniciatyvų negalėjo būti užregistruotos¹⁶, nes jos akivaizdžiai nepateko į Komisijos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartis. Visi sprendimai atmesti registraciją paskelbti EPI interneto svetainėje.

c) Rinkimo etapas

Organizatoriai turi surinkti pritarimo pareiškimus per 12 mėnesių nuo pasiūlytos iniciatyvos užregistravimo Komisijoje datos.

Pritarti iniciatyvai gali bet kuris ES pilietis, kuris yra tokio amžiaus, kad galėtų balsuoti Europos Parlamento rinkimuose. Remiantis reglamentu, to siekdami pasirašiusieji turi atitikti pilietybės ar gyvenamosios vietos ryšio su tam tikra valstybe nare reikalavimą ir pateikti asmens duomenis, kad ta valstybė narė galėtų patikrinti jų pritarimo pareiškimus. Šie reikalavimai skiriasi, nelygu valstybė narė¹⁷. Dėl šių skirtumų kai kurie ES piliečiai negali pritarti piliečių iniciatyvoms¹⁸. Tokia padėtis susilaukė organizatorių ir pasirašiusiųjų kritikos ir nepasitenkinimo: daugelio jų nuomone, tai, kad valstybės narės taiko skirtingus reikalavimus, o kai kurios iš jų reikalauja pateikti daug asmens duomenų, kartais ir asmens kodą, galėtų nemažai piliečių atgrasyti nuo pritarimo išreiškimo.

Reikalavimai išdėstyti reglamento III priede, kuris atitinkamų valstybių narių prašymu gali būti keičiamas Komisijos deleguotu teisės aktu. Komisija ir toliau ragina valstybes nares supaprastinti reikalavimus.

---

¹⁵ Visas sąrašas pateikiamas EPI registre <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?!g=lt>.

¹⁶ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/non-registered?!g=lt>

¹⁷ O štai pradiniam Komisijos pasiūlyme dėl reglamento visoms valstybėms narėms buvo numatyti vienodi reikalavimai, kuriais remiantis pritarti piliečių iniciatyvai būtų galėjęs bet kuris amžiaus reikalavimą tenkinantis Europos pilietis. Tačiau galutinėje EPI reglamento redakcijoje, parengtoje atsižvelgiant į tarpinstitucinių derybų rezultatus, numatyti skirtingi valstybių narių reikalavimai.

¹⁸ Šiuo metu daugiausia tai liečia Bulgarijoje, Čekijoje, Prancūzijoje, Austrijoje bei Portugalijoje ir už ES ribų gyvenančius Airijos ir Didžiosios Britanijos piliečius.

Į Komisijos raginimus supaprastinti reikalavimus jau teigiamai atsiliepė kelios valstybės narės. 2013 m. spalio 8 d. įsigaliojęs III priedo pakeitimas padarytas atsižvelgiant į Ispanijos, Airijos, Prancūzijos, Liuksemburgo, Nyderlandų ir Slovėnijos pasiūlymus. Nyderlandai suteikė užsienyje gyvenantiems savo piliečiams galimybę pritarti iniciatyvai užpildant Nyderlandams skirtą formą, o Ispanija – joje gyvenantiems, bet jos pilietybės neturintiems ES piliečiams galimybę pritarti iniciatyvai užpildant Ispanijai skirtą formą – taip sumažinamas teise pritarti iniciatyvai negalinčių pasinaudoti piliečių skaičius. 2015 m. kovo mėn. Komisijos priimtu ir šiuo metu Europos Parlamento ir Tarybos tikrinamu¹⁹ antruoju pakeitimu dar labiau supaprastinami Latvijos, Maltos ir Švedijos reikalavimai.

Pasirašiusieji gali pritarti iniciatyvai popierine forma arba internetu, užpildydami reglamento III priede pateiktą modelį atitinkančias formas. Pritarti iniciatyvai galima ir naudojant saugų elektroninį parašą²⁰. Kol kas negauta informacijos, kad juo naudotasi.

Internetu surinkta apie 55 % pritarimo trims iniciatyvoms – „Right2Water“, „Vienas iš mūsų“ ir „Stop vivisection“ – pareiškimų.

Iniciatyva	Popierine forma surinkti pritarimo pareiškimai	Internetu surinkti pritarimo pareiškimai
„Right2Water“	Apie 20 %	Apie 80 %
„Vienas iš mūsų“	Apie 70 %	Apie 30 %
„Stop vivisection“	Apie 40 %	Apie 60 %

Kai pasiūlyta iniciatyva užregistruojama, organizatoriai gali Komisijai pateikti ir jos vertimus į bet kurias oficialiąsias ES kalbas. Prieš paskelbdama vertimą, Komisija patikrina, ar akivaizdžiai ir reikšmingai nesiskiria išverstame pasiūlytos iniciatyvos tekste ir jos originale nurodytas jos pavadinimas, dalykas ir tikslai. Paskelbus vertimą, organizatoriai gali šią kalbą vartoti sudarydami pasiūlytos iniciatyvos aprašą, pateikiamą oficialiose pritarimo pareiškimo formose.

EPI registre iš viso paskelbta per 300 vertimų. Pasiūlytos iniciatyvos vidutiniškai išverstos į 11 kalbų. Keturios iniciatyvos išverstos į visas oficialiąsias ES kalbas. Prieš paskelbiant vertimus, organizatoriams teko (vieną ar keletą kartų) pataisyti maždaug trečdalį jų.

¹⁹ Parlamentas ir Taryba turi teisę pareikšti prieštaravimą per du mėnesius nuo pakeitimo priėmimo.

²⁰ Kaip apibrėžta 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB.

Rinkimas internetu

Pagal reglamento 6 straipsnį organizatoriai turi sukurti internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą ir, prieš pradėdami internetu rinkti pritarimo pareiškimus per šią sistemą, pasirūpinti, kad ją sertifikuotų valstybės narės, kurioje surinkti duomenys bus saugomi, kompetentinga institucija²¹.

Sistemos sertifikuojamos, jei jomis, be kita ko, užtikrinama, kad pasirašiusių duomenys būtų saugiai surenkami ir saugomi, laikantis Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 1179/2011 pateiktų techninių specifikacijų.

Sertifikuoti sistemas organizatoriai gali paprašyti prieš Komisijoje registruojant pasiūlytas iniciatyvas arba jas užregistravus. Tačiau bet kokių atveju pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpis prasideda pasiūlytos iniciatyvos užregistravimo Komisijoje dieną, neatsižvelgiant į tai, ar organizatorių sistema jau buvo sertifikuota, ar ne. Daugeliu atvejų organizatorių sistemos sertifikuotos tik Komisijai užregistravus jų iniciatyvą. Todėl, nors organizatoriai galėjo pradėti rinkti pritarimo pareiškimus popierine forma, pareiškimams rinkti internetu jiems liko mažiau nei 12 mėnesių. Sistemų sertifikavimas prieš užregistruojant atitinkamas iniciatyvas kelia problemų valstybių narių kompetentingoms institucijoms, nes jos turi atlikti patikrinimą nebūdamos tikros, kad susijusi iniciatyva bus užregistruota.

Kaip numatyta EPI reglamente ir remdamasi programa „Administravimo institucijų sąveikos sprendimai“ (ISA)²², Komisija parengė pritarimo pareiškimų rinkimo internetu atvirą programinę įrangą, kuria nuo 2011 m. gruodžio 22 d. galima naudotis nemokamai. Jau išleistos aštuonios palapsniui vis tobulintos, papildytos naujomis priemonėmis ir atnaujintos Komisijos programinės įrangos versijos.

Organizatoriai gali naudoti (pakeistą ar nepakeistą) Komisijos programinę įrangą arba kitą savo nuožiūra pasirinktą programinę įrangą. Kad sukurtų išbaigtą sistemą, organizatoriai turi rasti (technines specifikacijas atitinkančių) prieglobos serverių, reikalingų jų programinei įrangai įrengti.

Netrukus po reglamento taikymo pradžios pirmieji iniciatyvų organizatoriai ėmė skųstis, kad sunku rasti jų sistemoms sukurti reikalingos tinkamos ir nebrangios prieglobos teikėjų. Atsižvelgdama į šią kliūtį, dėl kurios organizatoriai negalėjo pradėti rinkti pritarimo pareiškimų internetu, Komisija išimties tvarka pasiūlė, nors pagal reglamentą to daryti neprivalo, organizatorių internetines pritarimo pareiškimų rinkimo sistemas nemokamai priglobti savo serveriuose.

---

²¹ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-online-systems?lg=lt>

²² <http://ec.europa.eu/isa/>

Be to, siekdama atsverti dėl šių logistinių problemų sugaištą laiką, Komisija priėmė politinį sprendimą išimties tvarka priimti iki 2013 m. lapkričio 1 d. surinktus pritarimo visoms iki 2012 m. spalio 31 d. užregistruotoms iniciatyvoms pareiškimus.

Iš 31 užregistruotos iniciatyvos dėl 21 iniciatyvos pritarimo pareiškimai surinkti internetu. Dviejų iš jų („Right2Water“ ir „30 km/h - making the streets liveable!“) organizatoriai naudojo privačius serverius, o jų sistemas sertifikavo Vokietijos kompetentinga institucija²³. Visų kitų iniciatyvų organizatoriai pasinaudojo minėtu Komisijos pasiūlymu suteikti prieglobą, o jų sistemas sertifikavo Liuksemburgo kompetentinga institucija²⁴.

Be to, visi internetu pritarimo pareiškimus rinkę organizatoriai naudojo Komisijos pasiūlytą programinę įrangą.

d) Pritarimo pareiškimų tikrinimas

Pagal reglamento 15 straipsnį valstybės narės paskyrė kompetentingas institucijas²⁵, atsakingas už pritarimo pareiškimų tikrinimą²⁶.

Tikrinti pritarimo pareiškimus paprašyta visų valstybių narių institucijų. 26 valstybės narės patikrino pritarimo visoms trimis iniciatyvoms – „Right2Water“, „Vienas iš mūsų“ ir „Stop vivisection“ – pareiškimus, o dvi valstybės narės patikrino tik pritarimo vienai ar dviem iš šių iniciatyvų pareiškimus.

Kompetentingos institucijos pripažino galiojančiais iš viso beveik 90 % visų surinktų pritarimo šioms trimis iniciatyvoms pareiškimų. Panašūs ir pritarimo pareiškimų, surinktų tiek popierine forma, tiek per internetinę rinkimo sistemą, rezultatai.

Daugelis institucijų galiojančiais pripažino per 80 % pritarimo visoms trimis iniciatyvoms pareiškimų ir tik viena institucija patvirtino mažiau nei 60 % pritarimo pareiškimų.

Septyniolikoje valstybių narių atliktas tikrinimas vykdant atsitiktinę atranką (tik keturiose iš jų buvo tikrinami popierine forma surinkti pritarimo pareiškimai ir tik vienoje buvo tikrinami internetu surinkti pritarimo pareiškimai). Didelių skirtumų tarp atsitiktinę atranką vykdžiusių ir visus pritarimo pareiškimus tikrinusių valstybių narių rezultatų nenustatyta.

Siekdama padėti valstybėms narėms tikrinti pritarimo pareiškimus, Komisija parengė pareiškimų pripažinimo galiojančiais priemonę²⁷ pagal ISA programą. Ji parengta remiantis

²³ *Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik (BSI).*

²⁴ *Centre des technologies de l'information de l'Etat.*

²⁵ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-verification?lg=lt>

²⁶ Kiekviena valstybė narė tikrina pagal reglamento 8 straipsnį pateiktus pritarimo pareiškimus.

²⁷ <https://joinup.ec.europa.eu/software/vteci/description>

Vokietijos kompetentingos institucijos BSI jau parengta priemone. Iki šiol šią priemonę taikė tik kelios valstybės narės.

e) Pateiktos ir nagrinėtos iniciatyvos, dėl kurių pasiektas reikalingas pritarimo pareiškimų skaičius

2013 m. gruodžio 20 d. Komisijai pateiktos pirmosios iniciatyvos – „Right2Water“ – organizatoriai ragino ją pasiūlyti „*teisės aktų, kuriais būtų įgyvendinama Jungtinių Tautų pripažinta žmogaus teisė į vandenį ir sanitarines paslaugas ir skatinama teikti aprūpinimo vandeniu ir sanitarines paslaugas, kaip būtiniausias visiems skirtas viešasis paslaugas*“.

Remiantis EPI reglamentu, 2014 m. vasario 17 d. iniciatyvų organizatorius priėmė už institucijų ryšius atsakingas Komisijos pirmininko pavaduotojas ir atitinkamų generalinių direktoratų atstovai. Tą pačią dieną Europos Parlamente įvyko viešasis svarstymas.

2014 m. kovo 19 d. Komisija priėmė atsakymą. Jame teigiamai vertinami prašymai, kurie patenka į jos įgaliojimus veikti pagal Sutartis ir kurių atžvilgiu laikytasi subsidiarumo ir proporcingumo principų. Komisija išsipareigojo dėl iniciatyvos „Right2Water“ imtis keleto tolesnių veiksmų; šiuo metu jie palaipsniui įgyvendinami²⁸.

Antrosios iniciatyvos „Vienas iš mūsų“ organizatoriai ragino „*nutraukti veiklos, galinčios baigtis žmogaus embriono sunaikinimu, finansavimą – pirmiausia mokslinių tyrimų, vystomojo bendradarbiavimo ir visuomenės sveikatos srityse*“.

2014 m. vasario 28 d. ji buvo pateikta Komisijai. 2014 m. balandžio 9 d. jos organizatorius priėmė už mokslinius tyrimus, inovacijas ir mokslą atsakinga Komisijos narė ir atitinkamų generalinių direktoratų atstovai. 2014 m. balandžio 10 d. Europos Parlamente įvyko viešasis svarstymas.

2014 m. gegužės 28 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame paaiškino, kad neketina pateikti pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, nes neseniai Europos Parlamento ir Tarybos priimtą ir šiuo metu galiojančią ES teisinę sistemą laiko tinkama.

Trečiosios iniciatyvos – „Stop vivisection“ – organizatoriai ragina Komisiją „*panaikinti[i] Direktyvą 2010/63/ES dėl mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsaugos ir pateikt[i] naują pasiūlymą, kuriuo būtų panaikinti bandymai su gyvūnais ir vietoj to nustatyta prievolė biomedicinos ir toksikologijos moksliniams tyrimams naudoti duomenis, tinkamus žmonių rūšiai*“.

2015 m. kovo 3 d. iniciatyva pateikta Komisijai, o ji atsakyti turėtų iki 2015 m. birželio 3 d.

---

²⁸ Daugiau informacijos pateikta

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_lt.htm.

Pasirašiusių skaičius ir pasiskirstymas

„Right2Water“

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
40 549	1 406	7 575	0*	1 236 455	516	2 513	33 220	58 051	0*	0	65 223	2 924	393	13 252
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Iš viso	
5 566	18 245	1 635	21 469	57 643	3 962	13 964	3 176	17 546	20 988	14 589	11 579	7 104	1 659 543	

* Pasibaigus pateikimo laikui gauti sertifikatai. DK: 3 495, FR: 17 247.

Žalia spalva pažymėta: šalys, kuriose riba pasiekta (13).

„Vienas iš mūsų“

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
5 478	906	11 468	7 563	137 874	2 417	6 679	52 977	144 827	83 503	12 778	623 947	6 407	9 132	11 646
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Iš viso	
5 469	45 933	23 017	27 271	24 973	235 964	65 564	110 405	3 481	31 951	1 230	2 468	26 298	1 721 626	

Žalia spalva pažymėta: šalys, kuriose riba pasiekta (18).

„Stop vivisection“

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
0	12 598	4 075	4 610	164 304	2 502	3 333	1 952	47 194	61 818	0	690 325	533	3 167	4 737
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Iš viso	
1 291	26 948	1 662	9 909	9 208	38 824	11 305	1 645	19 507	12 055	12 495	7 661	19 472	1 173 130	

Žalia spalva pažymėta: šalys, kuriose riba pasiekta (9).

Pasirašiusių pasiskirstymas rodo, kad, norėdami pasiekti vieno milijono pasirašiusių tikslą ir kartu užtikrinti, kad riba būtų pasiekta septyniose valstybėse narėse, organizatoriai sutelkė pastangas kai kuriose konkrečiose valstybėse narėse (visų pirma Vokietijoje „Right2Water“ atveju ir Italijoje „Vieno iš mūsų“ bei „Stop vivisection“ atvejais). Ligšiolinė patirtis rodo, kad EPI organizatoriams ypač sunku visose valstybėse narėse kampanijas vykdyti taip pat intensyviai.

Pateikimas Komisijai

Reglamente nenumatytas terminas, per kurį organizatoriai turi pateikti savo iniciatyvą Komisijai, kai jų pritarimo pareiškimus patikrina kompetentingos nacionalinės institucijos. Todėl vienos iniciatyvos atveju nuo pritarimo jai pareiškimų surinkimo laikotarpio pabaigos iki jos pateikimo praėjo daugiau nei vieni metai.

Viešieji svarstymai Europos Parlamente

2012 m., siekdamas įgyvendinti reglamento 11 straipsnį ir nustatyti reikiamą procedūrinę tvarką, Europos Parlamentas iš dalies pakeitė savo darbo tvarkos taisykles²⁹.

Todėl Europos Parlamentas surengė minėtus du viešuosius svarstymus³⁰. Juose Komisijai atstovavo už institucijų ryšius atsakingas Komisijos pirmininko pavaduotojas („Right2Water“ atveju), už mokslinius tyrimus, inovacijas ir mokslą atsakinga Komisijos narė ir už vystymąsi atsakingas Komisijos narys („Vieno iš mūsų“ atveju).

f) Skaidrumas: finansavimas

Remiantis reglamentu, organizatoriai turi pateikti informaciją apie visus didesnės nei 500 EUR per metus vieno rėmėjo skiriamos paramos šaltinius. Visą organizatorių pateiktą informaciją galima rasti EPI registre.

	Nėra finansavimo šaltinių	Bendra mažesnė nei 10 000 EUR finansavimo ir paramos suma	Bendra didesnė nei 10 000 EUR finansavimo ir paramos suma
Iniciatyvų skaičius	14	9	8

Tarp aštuonių iniciatyvų, kurių deklaruotas finansavimas ir parama – daugiau nei 10 000 EUR, yra trys sėkmingos iniciatyvos: „Right2Water“ – 140 000 EUR, „Vienas iš mūsų“ – 159 219 EUR ir „Stop vivisection“ – 23 651 EUR.

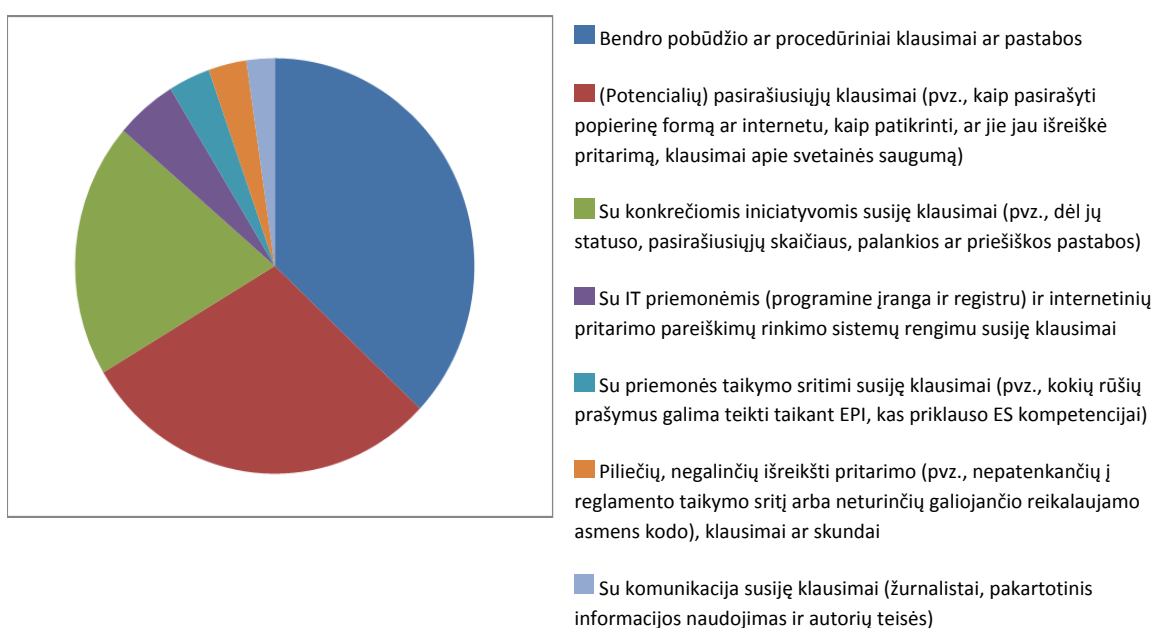
²⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20140701+RULE-211+DOC+XML+V0/LT&navigationBar=YES>

³⁰ <http://www.europarl.europa.eu/news/lt/news-room/content/20140210IPR35552/html/The-'Right2Water'-campaign-EP-hearing-on-first-European-Citizens'-Initiative> ir <http://www.europarl.europa.eu/news/lt/news-room/content/20140407IPR42621/html/European-Parliament-hearing-on-%E2%80%9COne-of-Us%E2%80%9D-European-Citizens%E2%80%99-Initiative>.

g) *Kontaktinis centras*

Remdamasi reglamento 4 straipsnio 1 dalimi, Komisija sukūrė kontaktiniam centrui „Europe direct“ priklausantį kontaktinį centrą, kuris teikia informaciją ir pagalbą. Jis visomis oficialiosiomis ES kalbomis atsako į bet kokius piliečių klausimus apie EPI taisykles ir procedūras. Nuo 2012 m. balandžio mėn. kontaktinis centras atsakė į daugiau kaip 1 080 klausimų.

Paklausimai pagal klausimų pobūdį

Per šį kontaktinį centrą Komisija neoficialiai atsako į potencialių organizatorių klausimus, susijusius su tuo, ar piliečių iniciatyva gali būti užregistruojama prieš organizatoriams oficialiai pateikiant registracijos prašymą Komisijai. Nuo 2012 m. balandžio mėn. Komisija atsakė į maždaug 15 tokių klausimų. Šie atsakymai pateikti nedarant poveikio oficialiems atsakymams, kuriuos Komisija galėtų pateikti gavusi prašymus užregistruoti pasiūlytas piliečių iniciatyvas.

Be kontaktinio centro „Europe direct“ teikiamų paslaugų, Komisijos tarnybos iniciatyvų organizatoriams padeda tiesiogiai. Kai užregistruojama organizatorių pasiūlyta iniciatyva, jie gali tiesiogiai kreiptis į Komisijos tarnybas per organizatoriams skirtą Komisijos interneto svetainės paskyrą (nuo 2012 m. balandžio mėn. atsakyta į daugiau kaip 85 paklausimus) arba e. paštu (maždaug 125 paklausimai). Be to, e. paštu (beveik 300 paklausimų) ir per platformą

„Joinup“³¹ teikiama techninė pagalba, susijusi su Komisijos programine pritarimo pareiškimų rinkimo internetu įranga ir internetinių pritarimo pareiškimų rinkimo sistemų prieigloba. Kai reikia, pagalba teikiama ir rengiant tam skirtus posėdžius ir telefonines bei vaizdo konferencijas.

4. ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

Komisijos nuomone, EPI įgyvendinta visiškai.

Kad imtasi EPI veikimui užtikrinti reikalingų procedūrų ir mechanizmų, patvirtina tai, kad pavyko baigti visą dviejų EPI ciklą: nuo užregistravimo, reikiamo pritarimo pareiškimų skaičiaus sėkmingo surinkimo iki oficialaus Komisijos atsakymo, tai, kad laukiama oficialaus atsakymo dėl trečios iniciatyvos, ir tai, kad imamasi tolesnių veiksmų dėl iniciatyvos „Right2Water“.

Tačiau Komisija žino, kad įgyvendinimą galima dar pagerinti. Per pastaruosius trejus metus suinteresuotosios šalys patyrė įvairių su šia nauja institucine ir teisėkūros sistema susijusių sunkumų: nuo gana techninių ar logistinių iki politiškesnio pobūdžio. Komisija visų pirma norėtų išskirti šiuos klausimus³²:

- Piliečių komitetų teisinio subjektiškumo trūkumas: keli komitetai pranešė apie jiems susirūpinimą keliantį atsakomybės klausimą ir kliūtis, su kuriomis jie susiduria, pvz., siekdami surinkti lėšų ir administruoti duomenų apsaugą, ypač turint omenyje tai, kad jų nariai gyvena mažiausiai septyniose skirtingose šalyse.
- Registracija: tai vienas didžiausių organizatoriams kylančių sunkumų, nes nemažai pasiūlytų EPI akivaizdžiai nepatenka į Komisijos įgaliojimus.
- Pasirašiusiesiems taikomi reikalavimai: susirūpinimą toliau kelia tai, kad skirtingos valstybės narės pasirašiusiesiems taiko skirtingas sąlygas ir iš jų reikalauja skirtingų asmens duomenų, ypač tais atvejais, kai dėl to piliečiai negali pasinaudoti savo teise pritarti iniciatyvai. Komisija palankiai vertina konstruktyvų požiūrį tų valstybių narių, kurios iki šiol teigiamai atsiliepė į jos raginimus suvienodinti ir supaprastinti (duomenų) reikalavimus, tačiau reikia dėti daugiau pastangų, kad EPI priemonė taptų labiau prieinama.
- EPI ciklo terminai: organizatoriai nurodė, kad dėl nustatyto internetinių rinkimo sistemų sukūrimo laiko daugeliu atvejų jiems lieka mažiau nei 12 mėnesių pritarimo

---

³¹ <https://joinup.ec.europa.eu/software/ocs/home>

³² Klausimai išdėstomi 2 skyriuje pateikta tvarka, atitinkančia įvairius EPI ciklo etapus.

pareiškimams surinkti, todėl reikėtų išspręsti šią problemą. Painiavos ir abejonų tiek institucijoms, tiek visuomenei gali kelti ir tai, kad nenustatytas konkretus sėkmingos iniciatyvos pateikimo Komisijai terminas.

- Kaip rodo patirtis, nelengva patikrinti organizatorių pateiktus pasiūlytų iniciatyvų vertimus. Organizatoriams buvo sunku užtikrinti reikiamą vertimų tikslumą, net remiantis iš Komisijos gautomis pastabomis dėl jų pirmosios (-ųjų) versijos (-ų).
- Dėl pritarimo pareiškimų rinkimo internetu: Komisijai pasiūlius prieglobą, pavyko pašalinti didžiausią kliūtį. Tačiau suinteresuotosios šalys ir toliau kritiškai vertina dabartinės sertifikavimo procedūros sudėtingumą ir nėra visiškai patenkintos Komisijos programinės įrangos priemonėmis. Be to, Komisija prieglobą siūlo laikinai ir išimties tvarka, nes tai nebuvo numatyta reglamentu. Kai kurių valstybių narių kompetentingoms institucijoms nepatogumą kelia tai, kad organizatoriams suteikiama galimybė prašyti sertifikuoti jų sistemą prieš užregistruojant savo pasiūlytą iniciatyvą Komisijoje. Dvi sistemos buvo sertifikuotos, bet niekada nenaudotos todėl, kad Komisija negalėjo užregistruoti atitinkamų iniciatyvų.

Atsižvelgdama į tai, neseniai Komisija užsakė EPI informacinės ir ryšių technologijos (IRT) poveikio tyrimą³³, į kurio išvadas ji atsižvelgs svarstydamą internetinio pritarimo pareiškimų rinkimo proceso klausimą.

- Aktyviai dalyvauti abiejuose Europos Parlamento surengtuose viešuosiuose svarstymuose nebuvo pakviestos nei suinteresuotosios šalys, nei ekspertai.

Reikėtų stengtis viešuosius svarstymus rengti taip, kad būtų išklausytos skirtingas nuomones ir požiūrius turinčios suinteresuotosios šalys. Tai juo svarbiau turint omenyje, kad EPI reglamente numatytas trijų mėnesių laikotarpis, per kurį Komisija turi parengti atsakymą dėl sėkmingos iniciatyvos, yra itin trumpas, todėl lieka mažai laiko oficialioms konsultacijoms su suinteresuotosiomis šalimis surengti.

- Kai kurių EPI organizatorių (ir kitų suinteresuotųjų šalių) nuomone, trūksta dialogo ir sąveikos su Komisija įvairiais EPI ciklo etapais, ypač Komisijai priėmus Komunikatą dėl piliečių iniciatyvos. Jiems norėtųsi, kad nagrinėjimas ir tolesni veiksmai būtų sistemingesni ir kad į šį procesą jie būtų labiau įtraukti.

---

³³ Tyrimas remtas pagal ISA programą.

5. IŠVADOS

Dar per anksti vertinti ilgalaikį EPI poveikį ES instituciniam ir teisėkūros procesui. Siekdama pagerinti priemonę, Komisija pasiryžusi tęsti su EPI probleminiais klausimais, visų pirma nurodytaisiais, susijusį stebėjimą ir diskusijas, užtikrindama glaudų įvairių suinteresuotųjų šalių ir institucijų bendradarbiavimą ir jų veiklos koordinavimą.

Šiuo atžvilgiu Komisija su susidomėjimu atkreipė dėmesį į Europos Parlamento parengtą studiją³⁴, Europos ombudsmeno iniciatyva atlikto tyrimo išvadas³⁵ ir į kasmet nuo 2012 m. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto bei kai kurių pilietinės visuomenės partnerių rengiamų EPI dienų rezultatus³⁶.

Formuodama savo poziciją šiuo svarbiu klausimu Komisija remsis ir šiuo metu savo atliekamo pritarimo pareiškimų rinkimo internetu tyrimo rezultatais, o kartu ir toliau tol, kol reikės, išimties tvarka ir nemokamai teiks organizatoriams prieglobos paslaugas.

Į šiuos įvairius procesus institucijos atsižvelgė ir toliau atsižvelgs svarstydamos EPI. Komisija tikisi pradėti nuodugnesnes diskusijas su teisės aktų leidėju ir gauti iš Europos Parlamento jo iniciatyva parengtą pranešimą, kuriame bus atsižvelgiama į diskusijas, vykusias per 2015 m. vasario mėn. Konstitucinių reikalų komiteto ir Peticijų komiteto surengtus viešuosius svarstymus dėl EPI.

---

³⁴ „Pirmosios EPI įgyvendinimo pamokos“, žr.

[http://www.europarl.europa.eu/thinktank/lt/document.html?reference=IPOL_STU\(2014\)509982](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/lt/document.html?reference=IPOL_STU(2014)509982).

³⁵ OI/9/2013/TN.

³⁶ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.lt.events-and-activities-eci-day-2014>